

Hutbe, 08.09.17

Nefis Ölmez, Terbiye ve Tezkiye Edilir

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّيْتَهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيَهَا وَقَدْ
خَابَ مَنْ دَسَّيَهَا

عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ عَنِ النَّبِيِّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ
وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَتَّى عَلَى اللَّهِ

Muhterem Müslümanlar!

İnsanı diğer mahlukattan ayıran en önemli özellik akıl yetisine sahip olmasıdır. Ayrıca insan, kendisindeki kötü huylarla mücadele edebilme ve böylece nefsini temizleyebilme melekesine de sahip bir varlıktır. Nefis ile ilgili yanlış tanımlamalarımızdan birisi de nefsin öldürülmesi tanımlamasıdır. Hâlbuki nefis öldürülmez, aksine terbiye ve tezkiye edilir.

Değerli Müminler!

Bu manada Şems suresinin şu ayetleri nefsi nasıl anlamamız ve ona nasıl muamele etmemiz gerektiğini bizlere bildirmektedir. Ayetlerde şöyle buyrulur: “**Nefse ve onu düzgün bir biçimde şekillendirip ona kötülük duygusunu ve takvasını (kötülükten sakınma yeteneğini) ilham edene andolsun ki, nefsinin arındırma kurtuluşu ermiştir. Onu kötülöklere gömüp kirleten kimse de ziyana uğramıştır.**”¹

Bu ayet nefsin öldürülemeyeceğine ama tezkiye ile yola gelebileceğini, dolayısıyla bir müminin, bir Müslüman’ın o nefsi tezkiye etmekle kurtuluş yolunu bulacağını göstermektedir. Bu bir mücadeledir ki, adına nefis mücadelesi demektedir. Nefis mücadelesi ile ilgili olarak Peygamber Efendimiz’den şöyle bir hadis rivayet edilmiştir: “**Akıllı kişi nefesine hâkim olup onu hesaba çekerek ölüm ötesi için çalışandır. Âciz (ahmak) kalacak kimse de nefsinin hevasına tabi kıldığı hâlde Allah’tan (hayır) umandır.**”²

Bu hadis nefis mücadelesinin akli Allah yolunda kullanma ve böylece nefse hâkim olma olarak değerlendirmiş, nefsinin kötü arzularına uyduğu hâlde, hâlâ Allah’tan hayır bekleyenleri âciz kimseler, ahmak kimseler olarak değerlendirmiştir.

Aziz Kardeşlerim!

Nefsin tezkiye edilmesi, onun isteklerine karşı çıkmakla olur. Ve nefis mutlaka Allah’ın razı olmadığı bir şeyi emreder! Öyle ise nefsi dizginlemenin yolu onun münker isteklerinin tersini yapmaktır.

Nefis haset ettirirse, haset etmemek gerekir. İbadetlerde ihmalkârlığı hoş gösterirse aksine, ibadetlere daha çok itina göstermek gerekir. Haramları bize çekici gösterdiğinde haramlardan kaçmak gerekir. Kazandığımız rızıklarımızda hakkı olanların hakkını vermeyi bize yük gösterirse, mutlaka bir hayır hasenat ve infakta bulunmak gerekir.

Başkalarına hoş davranmayı zayıflık olarak gösterdiğinde, kızgın olduğunuz kimse ile dahi hemen barışmak gerekir. Herhangi bir konuda insanlara zorluk çıkarmayı emrederek, güç ve kuvvet gösterisinde bulunmak isterse, hemen insanların işlerini kolaylaştırıcı, onlara çare olucu bir iş yapmak gerekir.

Karşılaştığımız zorluklar karşısında Allah’a isyanı telkin ediyorsa, hemen Rabbimiz’e şükürümüzü eda ederek, sabra sarılmak gerekir.

Değerli Kardeşlerim!

Bunlar nefsimiz ile nasıl mücadele edebileceğimize dair sadece birkaç örnektir. Asıl söylemek istediğimiz, nefsin terbiye ve tezkiye edileceğinin bilincinde olmamız gerektiğidir. Bunun için de insanın bizzat kendisinin bu terbiye ve tezkiye işini ele alması gerekmektedir.

“Ne yapayım? Nefsim istedi, canım çekti, bir şey olmaz.” demek çok yanlıştır. Bu gibi mazeretler nefse daha da kuvvet verir! Nefsin ana besin kaynağı, tam da bu davranıştır.

Muhterem Cemaat!

Nefsin tezkiyesi manasında sözün en kısası şudur: Nefsin hoş gösterdiği şeylere muhabbetten, Allah’a ve insanlara muhabbete; kötülöklere yaklaşımdan, iyiliklere yaklaşıma hicret etmek gerekmektedir.

